

Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta

Johdanto

Esityksellä kumottaisiin aikuiskoulutusetuuksista annettu laki ja vuorotteluvapaalaki. Lakien kumoamisen tarkoituksena on lakkauttaa aikuiskoulutustuki, ammattitutkintostipendi ja vuorotteluvapaajärjestelmä. Lisäksi tehtäisiin aikuiskoulutusetuuksista annetun lain ja vuorotteluvapaalain kumoamisen johdosta teknisluonteisia muutoksia eräisiin muihin lakeihin.

Tausta

Pääministeri Orpon hallituksen talouspolitiikan painopisteet ovat taloudellinen vakaus, työllisyys, talouskasvu sekä hyvinvointipalvelujen turvaaminen. Ohjelmassaan hallitus sitoutuu julkisen talouden tasapainottamiseen varmistaakseen kansalaisten hyvinvoinnin ja kestävän talouskehityksen. Työllisyys- ja kasvutoimet yhdessä suorien sopeutustoimien kanssa luovat edellytykset julkisen talouden tasapainottumiseen vuonna 2031. Hallitusohjelman mukaan jatkuvan oppimisen koulutusresursseja kohdistetaankin jatkossa erityisesti henkilöihin, jotka nostavat koulutustasoaan sekä koulutuksiin, jotka edesauttavat työllistymistä esimerkiksi työvoimapula-aloille.

Jatkuvan oppimisen tukien ja etuuksien vaikuttavuutta on arvioitu opetus- ja kulttuuriministerin selvityksessä vuonna 2023. Selvityksessä tarkasteltiin ammattitutkintostipendiä, koulutusvähennystä ja -korvausta, sekä aikuiskoulutustukea. Näillä etuuksilla ja tuilla pyritään tukemaan jatkuvaa oppimista, kuten opintojen ja tutkintojen suorittamista ja työnantajan tarjoamaa täydennyskoulutusta. Jatkovaa oppimista tuetaan yhteiskunnassa myös muilla kysyntä- ja tarjontapuolen toimenpiteillä.

Arvoiduista tuista aikuiskoulutustuen tavoitteena on vastata teknologisen kehityksen ja globalisaation aiheuttamaan murrokseen työmarkkinoilla mahdollistamalla jatkuvaa oppimista. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen tai aiempien tutkimusten mukaan aikuiskoulutustuen hyödyt eivät kuitenkaan riitä kattamaan siitä aiheutuvia kustannuksia. Ammattitutkintostipendillä puolestaan pyritään kannustamaan tutkintojen suorittamiseen. Sen osalta opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksessä havaittiin tuen alikäyttöä, jolle selvityksessä ei kuitenkaan pystytty esittämään syytä. Tilastollisesti merkitseviä vaikutuksia tutkintojen suorittamiseen ei selvityksessä kuitenkaan havaittu.

Esitys liittyy työllisyysasteen nostamiseen ja valtion talouden tasapainottamiseen, missä

tarkoituksessa hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti aikuiskoulutustuesta ja vuorotteluvapaasta esitetään luovuttavan 1.8.2024 alkaen. Hallitusohjelman laatimisen jälkeen on myös tehty päätös ammattitutkintostipendistä luopumisesta.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on julkisten menojen säästyminen ja työllisyyden lisääntyminen. Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen arvioidaan vähentävän julkisia menoja 175 miljoonalla eurolla vuodessa ja lisäävän työllisyyttä 10 000 työllisellä vuodessa. Vuorotteluvapaan lakkauttamisen arvioidaan vähentävän julkisia menoja 27 miljoonalla eurolla ja ammattitutkintostipendin 11,5 miljoonalla eurolla vuodessa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja Hankeikkunassa.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön 5.1.2024 mennessä.

Valmistelijat

Hallitussihteeri Pekka Paaermaa, etunimi.sukunimi@gov.fi.

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM059:00/2023>

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM059:00/2023>

Liitteet:

[HE aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta FI.docx](#)

Jakelu:

Akava ry
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry
Elinikäisen oppimisen ja koulutuksen tutkimuskeskus
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
Eläketurvakeskus
Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Helsingin Yliopisto/Koulutuksen arviointikeskus HEA
Jyväskylän yliopisto/koulutuksen tutkimuslaitos KTL
Kansaneläkelaitos
Keva
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Kuntaliitto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Opetushallitus
Palkansaajien tutkimuslaitos
Sivistystyönantajat
Sosiaali- ja terveysministeriö
Soste
STTK ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI Ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Lukiolaisten Liitto
Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry
Suomen Rehtorit ry
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Suomen Yrittäjät
Säätiöt ja rahastot ry
Tampereen yliopisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyysrahasto
Työttömien Keskusjärjestö ry
Työttömyyskassojen keskusjärjestö TYJ ry
Valtiovarainministeriö
Vapaa Sivistystyö ry

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Siika-aho Liisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Marjamäki Tarja
Sosiaali- ja terveysministeriö